

BROEKEN

Ontstaan

Een vrij groot deel van de lage gebieden tussen de Veluwe en de oeverwal zijn min of meer systematisch ontgonnen. Over het algemeen zijn dit de gebieden waarvan de naam op 'broek' eindigt. Ze worden ook vaak aangeduid als komgebieden en zijn onderdeel van het rivierengebied. Het zijn de natte en open gebieden achter de oeverwal waar de rivier in het verleden veel klei heeft afgezet.

Deze ontginningen liggen als blokken tussen de hogere delen zoals Wapenveldsche Broek, Gulbroek, Vorchter Broek, Aardebroek, Emsterbroek, Overbroek, Voorbroek. Sommige zijn klein, andere groot. De datering van de ontginningen is zeer verschillend en varieert van de 14e eeuw tot meer recente ontginningen uit de 19e eeuw.

Huidig landschapsbeeld

De broeken zijn als geheel te herkennen aan de kenmerkende verkaveling, die meestal fijnmazig is: de kavels of slagen zijn zeer lang en er zijn veel sloten nodig om het gebied bruikbaar te maken. Een deel van deze gebieden kende behalve sloten ook veel hagen. Omdat in de zomer de sloten droog vielen, moest een aanvullende veekering aangelegd worden. Veel van deze hagen zijn inmiddels uit het landschap verdwenen. Kenmerkend zijn de haaks op elkaar staande hoofdrichtingen van ontginningsbases zoals wegen en kavels. De verkaveling en de wegen (vaak op dijkjes) vormen een rechtlijnig patroon. De wegen zijn de ingangen van de blokken en sluiten altijd aan op oude wegen op de hogere gebiedsdelen. Het grondgebruik bestaat vooral uit grasland. Deze gebieden worden veel gebruikt door melkveehouderijen.

Wapenveldsche Broek

BROEKEN

Gebiedskenmerken Broeken

Algemeen

Broekgebieden liggen vooral in lager gelegen vlakten die onder invloed hebben gestaan van rivieren of beken. Ze zijn vaak onbebouwd en bestaan vanouds uit drassig grasland. Broek betekent: land dat bij hoge waterstand onderloopt. Elzen zijn een van de weinige boomsoorten die hier goed groeien, zo ontstaan de elzenbroekbosjes. Wanneer de bovengrond vrijwel voortdurend verzadigd is met water dan verteerden plantenresten veel slechter en ontstond er broekveen. In de directe omgeving van het broekgebied liggen hogere zandgronden met kampontginningen.

Bebouwing

Weinig bebouwing. Het gebied is recent ontgonnen, de bebouwing is agrarisch en modern. Verspreid langs wegen, de ontginningsassen.

Grondgebruik

Grasland.

Bepanting

Elzensingels, knotbomen, broekbossen en hagen in de broeken. Populieren, iepen en essen langs de wegen.

Tip

Bestaande en nieuwe bebouwing zoals schuren en stallen kunt u het beste landschappelijk inpassen om verstening van het landschap te voorkomen.

Wat en waar planten?

De meest voorkomende streekeigen boom- en struiksoorten voor de broekgebieden en de plek op het erf en in het landschap waar u ze het beste aan kunt planten.

Houtwal en houtsingel:

Gewone es aangevuld met zwarte els, inlandse vogelkers, boswilg en struiken zoals meidoorn, sleedoorn en hondsdoo. Dient als windsingel om het erf.

Knotbomen:

Schietwilg, gewone es, zwarte els, zwarte populier langs sloten en in lager gelegen delen van het gebied.

Hoogstamboomgaard:

Hoogstamfruitbomen met appel (Goudrenet, Notarisappel, Zoete Bloemée, peer (Clapps favourite, Beurré Hardy), pruim (Reine Claude, D'Anthan, Reine Victoria) omhaagd door meidoorn.

Solitaire bomen in het landschap:

Gewone es, schietwilg en zwarte populier.

Solitaire bomen naast het erf:

Walnoot of kers (meikers).

Haag rond of bij de voortuin:

Meidoorn, veldesdoorn, haagbeuk.

Haag rond of bij de fruitgarde/moestuun:

Meidoorn of veldesdoorn.

Voor plantinstructie: www.landschapsbeheergelderland.nl